

Posudek oponenta diplomové práce

Název práce: **Reflexia totalitních režimů v Polsku a Československu po roce 1989**

Diplomant: Bc. Jakub Luntner

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Jan Kosek

Oponent diplomové práce: Doc. PhDr. Ivan Mucha, CSc.

Odevzdání práce: únor 2011

V úvodu své práce se autor zmiňuje o tom, že termín totalitní režimy užívá v obecném smyslu a ne ve smyslu normativním. Vzhledem k rozsahu práce se zabývá pouze okrajově obdobím 1939-45, tzn. nacistickou okupací a soustředí se především na dekomunizaci v české části Československa po rozpadu státu v roce 1993.

Cílem práce je porovnat proces vyrovnávání se s minulostí (ať už je označována za totalitární nebo autoritativní) v Polsku a Československu po pádu komunismu. Kvůli pochopení všech aspektů obou transformací používá autor Huntingtonovu typologii tranzice.

V první části své práce popisuje autor přehledným způsobem vývoj událostí v Polsku od sedmdesátých let minulého století. Svoji pozornost věnuje pochopení a vysvětlení faktu, že přes demokratizační procesy započaté právě v Polsku, se právě Polsko stalo posledním státem, ve kterém se uskutečnily svobodné parlamentní volby. Tuto skutečnost považuje za paradoxní, ale v kontextu zdejšího politického vývoje za pochopitelnou.

Dále se autor věnuje popisu polské debaty nad způsobem vyrovnávání se s minulostí, ve které se vyhrtily dva postoje. Na jedné straně požadavek učinit za minulostí „tlustou čáru“, tedy jít tzv. španělskou cestou a na druhé straně takový postup zcela odmítnout. Autor vyváženě uvádí argumenty z jednoho i druhého tábora a názorně ukazuje jaký dopad měla právě tato debata na další vývoj v Polsku, když vyústila do sporu o aplikaci lustračního zákona.

V části věnované Československu, případně České republice zdůrazňuje autor odlišnost širšího historicko-politického vývoje Československa a Polska. To je pro něj zásadní při přístupu nejen k hodnocení minulosti, ale i z hlediska obsahového směřování diplomové práce především k problematice lustrací.

Autor opírající se o základní literaturu, která se zabývá touto problematikou, zdůrazňuje, že odbourání komunistické samovlády v Polsku bylo poznamenáno postupnými

změnami od sedmdesátých let minulého století a také jednáními u „kulatého stolu“, zatímco v Československu zakonzervovaném v nehybnosti normalizace došlo k mechanismu přerodu „sametovou revolucí“.

Autor se domnívá, že fakt, kdy komunisté v Československu, tedy ve státě s nepočtenou opozicí, počali ztrácet svoje pozice náhle, má za následek nejrychlejší přijetí lustračního zákona v postkomunistickém prostoru. V Polsku jsou události jen pozvolným a logickým vyvrcholením dlouholetého mocenského zápasu a později dialogu vládní moci s opozicí. To vede podle autora k odlišnému posuzování minulosti i otázky lustrací.

Diplomová práce Bc. Jakuba Luntera je napsána velmi kultivovaným způsobem. Téma je zpracováno názorně, přehledně a autor splnil formální požadavky kladené na diplomové práce. Pro hlubší teoretický vhled do popisované problematiky by bylo vhodné, aby autor svůj text obohatil o některé pojmy a kategorie politologicko-sociologického přístupu a pracoval s nimi nejen v úvodu, ale během celé práce.

Práci doporučuji k obhajobě a předběžně ji navrhuji klasifikovat jako velmi dobrou.

V Praze dne 17.2. 2011

Doc.PhDr. Ivan Mucha, CSc.